

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP

MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFŐN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

Leány nevelés.

A közoktatásügyi miniszter rendeletének az érettségi bizonyítvánnyal bíró leányoknak az egyetemre való felvételéről némi izgalom mellett, melyet előidézett, van már egy jó eredménye is: a fővárosban egy leányok tanítására rendelt gymnasium legalsó osztályát elégtelen jelentkezések miatt bezűntették. A becsvágyó kisasszonyoknak és hiú szülőknek tehát be kellett látniok, hogy az egyetemnek mégis más a rendeltetése, mint hogy nők is szaporítsák a képzett proletárságot, hogy elégtelen tudással bemezselt fiatal hölgyek elfoglalják a helyet fiatal emberek elől, kik komoly pályára készülnek, hogy a tanulást inkább akadályozzák, mint elősegítsék.

A leányok özönlése a gymnasiumokba tehát egy kissé apadni fog s azt Magyarországon a legkevésbé kell sajnálni; ellenkezőleg sajnálni kell, hogy még mindig nagyon sok ifjutolong a tudós pályára, adja magát az ugynevezett magasabb hivatásokra. Termelő társadalmunknak más tagozásra van szükségünk, hasonlóra ahhoz, melyet legujabban az észak-amerikai egyesült államok mutattak ki, hol 36% mezőgazdaságot, 26% ipart, 16% kereskedést üző mellett a lakosságnak 4%-át csak valamivel meghaladó része adja magát magasabb hivatásra, orvosnak, hivatalnoknak, tanítónak s egyéb efélének. Elég soká prédikálták ezt nálunk is, a parlamentben minden párt elég megfelelő intelmet intézett a lakossághoz és mindamellett a középiskolákba, de kivált a gymnasiumokba beirtak száma az idén is valóban ijesztően magas.

Intés, prédikálás tehát mit sem használ, de az állami igazgatás szigorú fellépése hozott

egy kis segítséget és ezért az ifjak özönlését is az ugynevezett magasabb hivatásokra kormányzati uton kellene rendezni. És nem is oly nehéz. A közoktatásügyi miniszter rendeletét, hogy csak azok a lányok, kik kitűnő vagy legalább jó eredménnyel tették le az érettségi vizsgálatot, látogathatják az egyetemet, nemcsak az alaki igazságért, de hogy az ország szellemi és gazdasági szükségletének is megfelelhessünk, általánosítani kellene, ki kellene terjeszteni az ifjakra is. Ha a lányoknak, hogy az érettségit letehessék, ugyanazon tanulmányokat kell végezniök, mint az ifjaknak, mért legyen ezeknek az az előjoguk, hogy kegyelmi bizonyítvánnyal, elégséges eredménnyel, ami voltaképpen csak azt fejezi ki, hogy az ifju urak érettek, hogy a gymnasiumot elhagyhassák, de az egyetem látogatására még mindig nem elég érettek, hogy főiskolai hallgatók legyenek? Nem, az ifjaknak sem szabad a valóban hivatott elemek helyét az egyetemen elfoglalni, a szellemi „standard of life“-ot a főiskolán az által lenyomni, hogy ők is jogosított hallgatók, az állami diplomáért versenyzők lehetnek.

Nem a *nem* mértékadó itt, hanem csak a szellemi képesség és erkölcsi kvalitások. — A megfelelő fi-elemek kiválasztása persze korábban kellene, hogy kezdődjék, a szülőknek el kellene halasztania a választást legalább gyermekeik 14. életévéig, a középiskolába való felvételi vizsgának, melyhez a gyermekek csak 14 évükkel bocsáttatnának, szigorubbának, terjedelmesebbnek kellene lenni. — De ezek egyelőre a jövő tervei.

A közoktatásügyi miniszteriumban még némi időbe fog kerülni, míg eljutunk az elégséges középiskolához, melyre

Dániában a kellő példával bírnunk, de addig is lehet segíteni, ha a közoktatásügyi miniszter rendeletét az egyetemre való felvétel tárgyában nemcsak a leányokra, hanem az ifjakra is alkalmazzák és mind szigorubbán alkalmazzák.

UJVIDÉKI HIREK.

— Saját tudósítónktól. —

Ujvidék, szept. 16.

Bánffy Ujvidéken.

Tegnap i tudósításomban szándékosan nem irtam Bánffy Dezső bárónak, mint politikusnak, ujvidéki szerepléséről. A magyar irodalom ünnepébe nem akartam politikát elegyíteni. Ma azonban kizárólagosan ezzel foglalkozom.

Bánffyt hosszú menet kísérte *Kohn* Károly dr. házához, ahol az ujpárt vezére lakott. Itt Bánffy az erkélyről köszöntö meg az ovációt, melyre felhangzó éljen csak akkor csillapodott le, mikor *Szabó* Lajos dr. elvonalásra szólította föl a közönséget.

A közgyűlés után 6 órakor nyilatkozott meg a tulajdonképeni politika. Ekkor 100—150 választóból álló csoport vonult Bánffy Dezső báró lakásához, ahol *Szabó* Lajos dr. a következő beszében üdvözölte Bánffyt.

Szabó dr. beszéde.

Kegyelmes Ur!

Midőn a múlt év őszén Magyarország politikai egén vészes viharfelhők tornyosultak, — midőn minden magyar ember szívszorongva, lélegzetét visszafojtva leste az áldatlan helyzetből megváltó, felszabadító eszmét, midőn nemzetünk nagyjai között már olyan is akadt, ki bitófa és golyó emlegetésével rettentette a nemzet legszentebb eszményeiért küzdők taborát, — egyszerre csak váratlanul fényes napsugár törte át a sűrű komor égboltot s megmutatta a már már csüggedő nemzetnek azt az utat, melyen haladnia kell, ha eszményeit megvalósítani akarja.

Ez a napsugár kegyelmesség zászlóbontása volt; azon a zászlón nemzetünk politikai és gazdasági önállósága s a magyar nemzeti állam vannak jelszavakkal felírva s azóta

e jelszavak lángbetűkkel vannak bevésve minden magyar ember szívébe, — örök eszményül — méltók a küzdelemre megvalósításukért, a mig magyar él e földön.

Mi, e város független szabad polgárai megjelentünk kegyelmesség előtt, hogy elmondhassuk: elvei, eszményei, a mi elveink, eszményeink s azok megvalósításáért küzdők táborában mi is ott leszünk, mi is akarjuk venni részünket abból a nehéz küzdelemből, — melyet kegyelmesség feláldozva nagyrangot, nyugodt, kényelmes életet, nemzeti jólétéért a magyar nemzeti ideálért kezdett s mely erős meggyőződésünk szerint egy jobb kor eljöttét jelenti annyi balszerencsét ért, annyi vizsályt látott országunkra, nemzetünkre.

Csodálatosak a végzet utai. Magyarország egykori miniszterelnökének, ő felsége volt főudvarmesterének kell azt a zászlót lobogtatni, — melyre politikai ellenfelei az elvtagadás bélyegét szeretnék rásütni, de a melyre minden magyar ember örök eszménye van felírva.

Mi, legnagyobb részben a szabadelvű párt volt tagjai, megrögzíteni kívánjuk azt a tényt, hogy a múlt évi augusztus havában az ujvidéki szabadelvű párt végrehajtó bizottsága határozatilag kimondotta, hogy az ujvidéki szabadelvű párt politikai követelményét: az önálló vámterület s a magyar vezényszó. Tehát még Bánffy politikai zászlóbontása előtt az ujvidéki szabadelvű párt Bánffypárt volt. S furcsa! Bánffy kilép a küzdőterre ugyanezekkel az elvekkel, mi szabadelvű pártiak lelkesedéssel karoljuk fel az ő eszméit, a mik már nálunk előzőleg párthatározatban voltak politikai elvekké téve s most Bánffyval együtt a hivatalos szabadelvű párt szerint mi elvtagadók vagyunk. Tisztelet a logikának!

Igaz lelkesedéssel, rajongó szeretettel üdvözöljük kegyelmességdet körülünkben! Erőnk lehet győnge, de kitartásunk az elveinkért való küzdelemben erős lesz. Minden igaz magyar a nemzet vezéricsillagát látja most kegyelmességben s mi büszkék vagyunk arra, hogy zászlaja alatt küzdhetünk a magyar nemzeti állam politikai és gazdasági önállóságáért. Nemzete forró szeretete, tisztelete kövesse utjain. Éljen Báró Bánffy Dezső.

Bánffy beszéde.

Erre Bánffy Dezső báró kifejtette programját Hirdette az önálló vámterületet. A magyar vezényszó

LEVÉLPAPIROK

NÉVJEGYEK

FALRAGASZOK

MEGHIVÓK

LEVÉLBORITÉKOK

Julányos árban
csinos kivitelben
készíti

Kladek és Hamburger könyvnyomdája

Szabadkán
Batthyány-utca
3. szám.

BÁLI JEGYEK

ÜGYVÉDI ÉS KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

BÁLI MEGHIVÓK

rendíthetetlen hívének vallotta magát. Kárhoztatta az ellenzék leszerelését akkor, midőn oly közel volt a sikerhez. Kitartásra buzdította híveit, mert csakis a kitartás sikerében van biztos győzelem. A zászlóbontás megtörtént. Elveiért mindenről lemondott, hogy annál sikeresebben harcoljon. Azok, kik előbb sorfalat állottak mellette, elhagyták őt, de annál szilárdabban ragaszkodnak hozzá azok, kik a haza boldogságának előidézésében vele együtt munkálkodnak. Két momentumról akar csak nyilatkozni, melyeket az új párt szónoka érintett: Gazdasági helyzetünkről elsőben. Ne engedje magát egy magyar polgár sem tévutra vezetetni az által, hogy azt mondják: „mi az osztrák nélkül nem élhetünk.” Megélünk nélküle, de neki mindig szüksége lesz a mi földünk terményeire és ezért ne engedjük magunkat eltántorítani, hanem teljes erővel, összetartással, vállalat-vállhoz vetve munkálkodjunk és akkor elveink diadalt aratnak. Végül megköszöni a szives fogadtatást és kifejti, hogy ilyen impozáns fogadtatásra nem is számított.

Császká érsek hagyatéka.

Kalocsán most várják az érseki javadalom átvételre kirendelt miniszteri biztost, hir szerint Tonhazy Gyula közalapítványi aligazgatót. A biztosnak és a vele együtt eljáró bizottságnak a legelső sorban megajtendő leltározás után leglényegesebb feladata lesz, hogy az érseki javadalmat minden tartozékaival a hagyatéktól elkülönítse esetleg a hiányokat az elhalt érsek tömegéből teljesen kipótolja. Császká érsek elődje hagyatékából az érsekség kegyuri és gazdasági épületeinek helyreállítása czimén három év leteltével a folyamodó érseknek újabb három évi haladékat adott a miniszterium. 1898 óta azonban az újabb határidő is letelt, de a kölcsönadott összegre az elszámolás nem történt meg. Az átvételi bizottságnak jut most feladatul megállapítani, hogy a javadalomnak a hagyatékkal szemben e czimén még mennyi a követelése.

Figyelembe véve azt, hogy Császká érsek után köztudomás szerint pénzt vagy értékpapirokat a zárlatkor nem találáltak, de a rongálmányok czimén még a törzsvagyonban is hiány fog jelentkezni, bizonyosra vehető, hogy a kalocsai érseki javadalmat új örököse csonkán fogja átvenni, ha csak a leltározó bizottság vélelénül oly tömegű értékre nem fog bukkanni a melyből az érsekségi vagyon teljesen kiegészíthető lesz.

Egy új cseh pártvezér szökése.

(Saját tudósítónktól.)

Prágában az új-cseh párt körében óriás és kinos feltűnést kelt a párt egyik vezető emberének, Salaba dr. cseh kereskedelmi akadémiai tanárnak *szökése, aki körülbelül kétszáz ezer korona adósság hátrahagyásával eltűnt.* Salaba dr., aki egy prágai városi tanácsosnak a veje nemcsak politikai körökben, hanem mint a „Ceska

Revue“ egyik kiadótulajdonosa irodalmi és művészeti körökben is vezető szerepet játszott.

A cseh kereskedelmi akadémiánál évi 12.000 korona jövedelme volt s azonkívül lapja, amelyet azelőtt az új-cseh klub adott ki 8400 koronát jövedelmezett. Volt azonkívül egy ötvénezer korona értékű háza is, amely azonban jelzálogadóssággal tul van terhelve. Adósságai, amelyek arra kényszerítették, hogy megszökjék jobbára váltóadósságok, amelyekben előkelő cseh vezető politikusok nevei szerepelnek.

Salaba dr. állítólag az elmúlt két hónapban egyedül 70.000 korona adósságot csinált s nagyon valószínű, hogy az így összeszedett pénzzel szökött meg. Azt beszélik, hogy Salaba dr. szökésével két ismert cseh vezető embert annyira megkárosított, hogy aligha fogják az adósságokat, amelyekért kezességet vállaltak kifizethetni. Sok váltón állítólag Salaba feleségének aláírása is szerepel. nincsen kizárva azonban, hogy ezek az aláírások hamisak.

Salaba dr. szökése erősen kompromitálja az egész új-cseh pártot, amelynek kebelében a legutolsó időkig vezető és irányadó szerepet vitt.

A mostoha apa rémtette.

Az elfajultság legundokabb példájával van most dolga a szabadkai rendőrségnek és a büntető igazságszolgáltatásnak.

Egy ide való kereskedő évekkel ezelőtt veit feleségül egy gyermekes özvegy asszonyt. Szegény emberek voltak, külön lakást nem tarthattak. Az üzlethelyiségből nyíló kis lyuk volt lakásuk. Ez volt ebédlőjük, hálószobájuk, mindenük.

A férj, feleség és hat gyermek aludt ebben az oduban. Persze külön fekhelye nem volt mindegyiknek. Egy-más mellett aludtak ketten, ketten egy-egy rozoga nyoszolyában. A legkisebbik leánya a mostoha apa hálótársnője lett.

Éveken át voltak hálópajtások. Kilenc, tíz éves lett a kis leány, majd tizenegy. Korához képest korán kezdett feslenni a bimbó. De azért az anyának nem jutott eszébe, hogy arra a rettenetes bűnre gondoljon, amelynek a feslő bimbó áldozata lett. Kinek is juthatna eszébe, hogy az apa maga tépje le a bimbót, melyet az anyával együtt akartak nyíló rózsává fejleszteni.

Mikor azonban az anya gyanakodni kezdett, akkor már későn volt. De még rettenetesebbé tette a bűnt az, hogy most már az anya elnézésével elősegítette férjének bűnét

Két évig hervasztotta a mostoha apa bűnével a letört bimbót, talán bele is ölte volna az erkölcstelenség mételyébe, ha a kis leányban az emberi természettől elválaszthatlan erkölcsi érzék fel nem támad.

Igy azután anyjának, talán másoknak is elpanaszkodott. Panaszkodásának meg is lett az a következménye, hogy az anya szerencsétlen tizenegyedfél éves leányát nagyszüleihez küldte.

Ezeknél élt a leánya mindaddig, míg egyik lelkében, erkölcsi világában felháborodott rokona a mostoha apát föl nem jelentette a szabadkai rendőrségnek.

A rendőrség a feljelentésre haladéktalanul megindította a nyomozást. Nem is került nagy munkájába a valóságnak kiderítése. Az anya bevallotta, hogy tudomása volt férjének bűnéről, de szégyenében, kétségbeesésében nem tudta mit kelljen tennie. Még nagyszüleihez is alig merte leányát elküldeni.

A kihallgatott kisleány a legnagyobb undorral beszélt mostoha apjának bűnéről. A romlatlan természet és erkölcsiség hangzott minden szavából. Vallomása az ártatlanság rémes panasa volt a bűn ellen. És panaszának őszinteségében senki sem kételkedhetett.

Az orvosi vizsgálat is megállapította, hogy mindaz, amit a kis leány mondott, igaz. Bünt vele csak a mostoha apa erőszaka követhetett el.

A mostoha apát a rendőrség le tartóztatta és kihallgatása után átkísérte az ügyészség fogházába.

Bucsusok szerencsétlensége.

— **Négy halott, negyvenöt sebesült.** —

A Mária-Pócon tartott bucsuról az oda zarándokolt hívők visszafelé térve, tegnapelőtt este 6 órakor megpihentek Nyír-Bakta község piacán. Az öt-hat napi bucsujárás annyira kimerítette a bucsusokat, hogy jórésze a kiállott fáradalmak után aludni tért, természetesen a szabad ég alatt, ott a piacon.

A nagy-varsányi bíró kocsija, a melyen nyolcan ültek, a korcsma előtt állott meg. A bíró betért a korcsmába és feleségére bizta a kocsit. Azonban alighogy eltávozott, érkezett egy másik kocsi, amelyen szintén bucsusok jöttek. A két kocsi oly közel jutott egymáshoz, hogy a kocsilöcsők összeakadtak s a varsányi bíró lovai hirtelen megbokrosodtak s magukkal ragadták a kocsit, amelyen a bíró és hat asszony ült.

A fékevesztett lovak vad futásban vitték a kocsit a rajtalevőkkel s egyenesen rárohantak a piacon nyugodtan alvó népre.

Vérfagyasztó jelenet következett ekkor. *A megvadult lovak a nehézs kocsit végigvonszolták az alvókon.* A borzasztó szerencsétlenségnek összesen *negyvenkilenc áldozata* lett.

Német Istvánné ajaki asszonynak a szó szoros értelmében a belét taposták ki a lovak, két kis gyermeket pedig izre-porrá törte a kocsi. Záhör Lajosnak a lovak a jobbszemét taposták ki s lábát a kocsike-rekek törték össze. Kelendóci Veron 19 éves leánynak a melle és a feje tört össze.

Mire a községi orvos a helyszínére érkezett, Német Istvánné, két kis gyermeke és Kelendóci Veron meghaltak. Tizenkilenc nő és hat férfi sebesült meg halálosan.

A szerencsétlenség négy áldozatát tegnap temették el óriási részvét mellett a nyír-baktai temetőbe.

H I R E K.

TÁJÉKOZTATO.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig. Várnap délelőtt 9-től 12-ig.

Szeptember 25. A kath. legényegylet szüreti mulatsága saját helyiségében.

Október 2. A szabadkai szabómunkások és munkások szüreti mulatsága a „Szarvas vendéglőben.

Országos vásár. Csantavér szeptember hó 18-án.

— **Személyi hir.** Schmause Endre főispán ma Bajáról Szegszárdra utazott. Holnap ismét Baján lesz, ahol a gyümölcsészeti egyesület kiállítását fogja megnyitni.

— **Honvédezredünk köréből** Severini Sorsich Béla alezredes a szabadkai 6. honvédegyalozred zombori 2. zászlóaljának parancsnoka hasonló minőségben a soproni 18. honvédegyalozredhez, — Petrovich György százados törzstisztjelölt pedig a 27. honvédegyalozredtől a szabadkai 6. honvédegyalozred zombori zászlóaljához zászlóaljparancsnokul helyeztetett át.

— **A közgyűlés tárgyai.** A törvényhatósági bizottság e hó 24-én megtartandó ülésére eddig beérkezett tárgyak közül kiemeljük a következőket: Tanács javaslata Palics kiépítése terveinek elbírálására zsüri választása iránt. — Belügyminiszteri leirat az 1903. évi költségvetés egyes tételénél felmerült tulkiadások tárgyában. — Tanács javaslata az 1905. évi költségvetési előirányzat tárgyában. — Belügyminiszteri leirat a vásárrendtartási szabályrendelet tárgyában. — A közművelődési ügyosztály jelentése a kelebiai iskola felállítására tárgyában. — Tanács javaslata a városi vadászterületek hasznosítására tárgyában. — Belügyminiszteri leirat az ásványforrás és szikviz fogyasztása után szedhető díjakról alkotott szabályrendelet tárgyában. — Békeffy Ferencz cs. és kir. huszárőrnagy kérvénye a város kötelekibe leendő felvétele iránt. — Dr. Novák József kerületi orvos kérvénye három havi szabadság iránt.

— **Megfelebbezett tanítóválasztás.** A legutóbb megejtett tanítóválasztások közül *Salágyi Imre* választását megfelelőbbé tették. A felebbezést ma nyújtották át *Varga Károly* iskolaszéki elnöknek.

— **Iparhatósági megbízottak ülése.** Az első foku iparhatóság a helybeli iparhatósági megbízottakat hétfő délután 3 órára az ipartestület tanácstermébe ülésre hívta egybe. Az ülés tárgyát a női szabóipar terén elharapódzott kontárkodás üldözésének megbeszélése fogja képezni.

— **Tűzoltói kinevezés.** Dr. Biró Károly polgármester Tikviczki Béla önkéntes tűzoltó kocsist városi tűzoltóvá nevezte ki.

— **A utkaparók kérelme.** Megírtuk már, hogy az utkaparók nyomoruságos helyzetükön javítandók, kérvényt intéznek a közgyűléshez, emelné fel fizetésüket legalább is annyira, hogy kenyérre valójuk legyen, mert a mai 400 korona fizetés mellett még erre sem jut. Ha csak kukorica kenyeret esznek, s ha elég fűtött szobában laknak, 14 korona kellene a mai fizetésükhöz. Husra, zsirra nem is számíthatnak a szegények. Kérvényüket ma adták be, amelyben részletesen kimutatják, mennyi hiányzik nekik, ha az életük tengetéséhez a legszükségesebb dolgokat be akarják szerezni. Kérvényüket talán már a szeptember havi közgyűlés tárgyalhatja.

— **Mérget ivott az anyja sirján.** Az anyai szeretet hiánya, a mostoha bánásmódja egy szegény fiatal leánykát, Péics Esztert arra a végzetes elhatározásra bírta, hogy a keserű élet örömtelenségét felcseréli a tulvilági élettel. Ma délelben kiment a zentai temetőbe és ott felkereste édes anyja sirját, ahol a magával vitt marólugot megitta. A temető-őr vette észre a szerencsétlen leányt amint a sirhantra borulva vergődött a kinoktól. Azonnal a mentőkért küldött, akik az öngyilkos leányt, a kinek állapota reménytelen, a köz-kórházba szállították.

— **Tetten ért tolvaj.** Gubicsák Teréz alkalmi tolvajt ma a rendőrség tetten érte, amint egy kosara

és hagymát lopott. A házkutatás alkalmával több lopott ingóságot találtak nála. Egyelőre a rendőrség fogházában hűsöl.

— **Anyakönyvi hírek.** Halottak: Szárics L. Dániel 1 hó, Gyukics Jakab 1 hó, Vukmann Péter 2 hó, Eke József 24 nap, Gruncsics József 75 év, Dafcsik Mihályné Sefcsics Ágnes 74 év, Benes Katalin 18 hó, Szárics Mihály 4 nap. Született 14, 8 fiú, 6 leány. Eljegyzés: Kollár Pál Vörös B. Teklát, Vojnics M. Pál Béni Krisztinát, Engi Bertalan Milkovics Rózát.

— **A budapesti meteorológiai intézet jelentése** 1904. szeptember 16-án. Egyelőre hűvös, szeles idő várható sok helyütt — főképp a keleti és déli részekre — esővel.

Gyilkos automobil.

Eördögh György vagyonos abdai földesurnak Kimlén is van egy háza, melyen őszi tatarozási munkálatokat akart végeztetni, ez okból átrándult kocsiján Kimlére, onnét pedig délután 1 és 2 óra között Mosonyba, hogy kőmivéseket vigyen ki. Az országuton villámsebességgel közeledett vele szemben egy gépkocsi és minthogy lovai nyugtalankodni kezdtek, leugrott kocsijáról és megfogta őket.

A gépkocsi vezetője azonban nem hederített rá s midőn a lovak közelébe ért, ezek egy vad rándulással eldobták maguktól szerencsétlen gazdájukat, egyenesen a nagy gép alá, amely keresztül gázolt rajta, formátlan véres tömeggé gyurta s azután tovább iramodott. A közeli földeken néhány munkás foglalatoskodott, ezek egy része elfogta a száguldó lovakat s még azon melegében jelentették az esetet a mosoni előjáróságnak.

Eördögh György 50—55 év körüli gyermektelen földbirtokos nyomban kiszenvedett, tragikus halálát neje siratja.

A magyaróvári szolgabíróóság a szerencsétlenség után már félóra múlva megtelegrafálta a győri rendőrségnek, hogy a gyilkos vörös automobil tartóztassák föl, ám de akkorára ez már keresztül surrant a nyomban figyelmeztetett vámosok és rendőrök gyűrűjén. A győri rendőrség nyomban továbbította az üldöző telegrammot Komáromba.

Csak hogy a magyaróvári szolgabíróóság előrelátó volt, és számolt azzal az eshetőséggel, hogy hiradása Győrbe későn érkezik, mert ugyanakkor a komáromi rendőrségnek is leadta a föltartóztató táviratot. És ez helyes volt, a győri rendőrség sürgönye már tényleg későn jött volna.

Komáromba 3 óra tájban ért az üldöző telegramm s a rendőrség azonnal intézkedett, hogy a gépkocsit kellően fogadják. Sztár Mihály rendőrbiztos embereivel kiment az ácsi várhoz, leeresztette a sorompót és érhető izgalmat keltett, midőn úgy 4 és 5 óra között a gépkocsi sebesen vágatva közeledett országuton.

A leeresztett sorompó előtt persze meg kellett állania s a rendőrök körülvették. Minthogy beszélni nem tudtak a vezetővel, bevitték a rendőrségre. A gépkocsin ugyanis csupán egy ember ült.

A rendőrségen kiderült, hogy neve Giovanni Marcellino gróf Zsigárdy gépkocsijának vezetője. Eleinte tagadt, de mikor a gépkocsin meg-ejtett vizsgálat is rábizonyított, bevallott mindent. Azonnal letartóztatták.

A háború.

A háborúra vonatkozólag ma a következő táviratok érkeztek a fő városba:

London, szept. 16.

A Standardnak jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel: Liaojanban ismét nyugalom van. A piac megnyílt. A japán hadi bankjegyeket szívesen fogadják. A japánok zsákmánya között van 21 vasuti kocsis és nagy takarmánykészletek. A japánok az oroszok jobb szárnyának 1300, az orosz csapatok közepének 800 és bal szárnyának 1000 halottját temették el. Mukden irányából nem jelentenek mozgásokat. Két orosz hadosztály és nehéz lovascsapatok még a Hun folyón innen állnak.

London, szept. 16.

A Reuter ügynökségnek jelentik Mukdenből: Ama félelem, mely a liaojangi ütközet után uralkodott, teljesen eloszlott. Az orosz hadsereg most Mukdenben és Mukden körül van. Az orosz bank ismét megnyílt. Meglepetést kelt, hogy a japánok eredményüket nem használták ki jobban. Egy szakértő, aki az oroszok utócsapatát a Liaojangtól délre elfoglalt állástól Mukdenig kísérte, valószínűnek mondja azt, hogy a japánok a tíz napig tartott küzdelmekben 40,000 halottat és sebesültet vesztettek és nagyon is ki voltak fáradva, mint sem hogy folytathatták volna az előrenyomulást. A vörös-kereszt kórház a liaojangi csata 12.000 sebesültjét ápolja. A Reuter-ügynökségnek azt jelentik Sanghaiból, hogy laphirek szerint megerősítette a japán kormány Mac Lévy Brownt a koreai vámok igazgatói állásában.

TAVIRATOK.

Berzeviczi miniszter Kolozsvárt.

Dr. Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter Kolozsvárra készül, hogy az egyetemet és a város egyéb kulturális intézeteit meglátogassa. Mint most értesülünk Berzeviczy miniszter az eddigi megállapodások szerint valószínűleg szeptember 26-án megy Kolozsvárra és négy napig fog ott időzni. A miniszter e látogatása alkalmával részt fog venni a Tanítók kolozsvári Hunyadi Házának fölavató ünnepélyén is, melyet az Eötvös alap közgyűlésének keretében szeptember hó 30-án tartanak meg. A kezgyűlésen, mely délelőtt 11 órakor lesz, Ujvári Béla kir. tanácsos, elnök mondja az ünnepi beszédet.

A legnagyobb gyémánt.

Budapest, szept. 16. Londonból táviratozzák, hogy Dél-Afrikában 392 karátos gyémántot találtak. Az eddigi legnagyobb tartott gyémánt, a »Nagy mogul« 270 karát. Az angol korona gyémántok közt levő Kohmoor, mely ez előtt 280 karát volt, briliáns formára való átsziszolása óta csak 106 karát. Ferenc József király birtokában van az ugynevezett »Florentinus«, melynek súlya 133 karát.

A Műegyetem megnyitása.

Budapest, szept. 16. Szokásos ünnepi pompával, miniszteri segédlettel s a tudomány jeleseinek részvétele mellett megnyílt ma a tudomány másik palotája, a Műegyetem. Az egyetem aulájában az új rektor, Haussmann Lajos fogadta a kiváló vendégeket. Eljött maga a miniszter, Berzeviczy Albert s kíséretében Molnár Viktor és Leöwey miniszteri tanácsosok. A színing megtelt díszterem padosaiban eljött a tudomány minden nevese, sok egykori növendéke a műegyetemnek. Az összes egyetemi tanárok élén ott láttuk a műegyetem volt rektorait, Szily Kálmánt, Alpár Ignác, Pártos Gyula műépítészeket. A pálmákkal díszített emelvény körül hölgyek foglalták el az első széksorokat. A lelkes ünnep megnyitása után Haussmann Lajos rektor olvasta fel megnyitó beszédét.

Azolasz trónörökös születése

Budapest, szept. 16. Rómából táviratozzák: A Stefani-ügynökség jelenti Raconigiből: Heléna királynénak éjjel 11 órakor fia született, kit *Umbertónak* neveztek el. A királyné, valamint az újszülött herceg jól érzik magukat. A királyi palota prefektusa azonnal jelentést tett a trónörökös megszületéséről a királyi ház tagjainak, a kvirináli diplomáciai karnak és a római szindakónak. Giolitti miniszterelnök a kerületi előjárókkal és más vidéki hatóságokkal közölte az örömhírt.

A montenegrói trónörökös Budapesten.

Budapest, szept. 16. Érdekes vendégei vannak ma reggel óta a magyar fővárosnak. Ma reggel ugyanis Danilo herceg, Montenegró trónörököse és felesége, Milica hercegnő Budapestre érkeztek és a »Royal«-ban szállottak meg. A daliás megjelenésű trónörökös és gyönyörűséges fiatal felesége élénk fölünést keltettek a magyar fővárosban.

Bismarck herceg állapota.

Budapest, szept. 16. Hamburgból táviratozzák: A Hamburger Nachrichten azt jelenti Bismarck Herbert herceg állapotáról, hogy néhány napja csak kevés táplálékot vesz magához. A hercegné férjét maga ápolja.

Kirabolt ékszerbolt.

Sopron, szept. 16. Az éjjeli viharos időt ismeretlen tettesek arra használták fel, hogy Sverák Ferenc aranyműves és órásvárkerületi főtéri üzletét kirabolták. A pincéből hatoltak az üzletbe és két kirakatból minden arany- és ezüsttárgyat elvittek. Hiányzik 120 arany- és ezüstóra, valamint sok ékszer. A kárt az üzlettulajdonos 10.000 koronánál többre becsüli.

Összeesküvők kivégzése.

Budapest, szept. 16. Londonból jelentik: A »New-York Press« szerint két összeesküvő Barcelonából Vera Gruzba utazott, hogy onnan az *Egyesült Államokba utazva, Roosevelt elnököt megyöljék.* A két összeesküvőt megérkezésükkor azonnal elfogták és azt hiszik, hogy a mexikói hatóság kivégeztette őket.

A kártya áldozata.

Déva, szept. 16. Saubere Dávid hátszegi nagybérő hasba lötte magát. Bár az orvosok a löveget a gyomorból eltávolították, a nagybérő néhány órára iszonyu kínok közt meghalt. Öngyilkosságának oka az, hogy kártyán nagyobb összeget veszített.

Porrá égett emberek.

Budapest, szept. 16. Halifaxból táviratozzák: Itt nagy tűzvész pusztított, mely óriási kárt okozott. Hat ember porrá égett.

TANÜGY.

A Szabadka-esperesi tankerület október hó 6-án délelőtt fogja megtartani Szabadkán a Legényegyletben szokásos évi gyűlését, melyre a gyakorlati tanításokon kívül a következő tétel tüzelt ki:

Egyre nagyobb tért hódít, sőt a legujabb tantervekben kifejezést is nyer az a gondolat, hogy a népiskolában a kézimunka, mint a nevelésnek és a tanításnak kiváló eszköze, meghonosítandó. Tekintettel ezen mozgalomra, fejtsék meg:

a) Van-e nevelő hatása a kézimunkának;

b) Minő kézimunkák és mily módon alkalmazandók nevelési szempontból a népiskolában?

TÖRVÉNYKEZÉS.

A palicsi Svengali. Francziskovics József palicsi korcsmáros az egész környéken hirhede volt összeférhetetlen, sőt brutális természete miatt, amit feleségével is mindgyakrabban éreztetett. Az asszony végre is kénytelen volt brutális férje elől apjához, Mostyuk Istvánhoz menekülni. Két hét múlva azonban a férj megunta az egyedüllétet és felkereste apósát, hogy visszavigye tőle az asszonyt. Az apa azonban semmiképpen sem akarta újból kitenni leányát a durva ember erőszakosságának és elutasította vejét. Erre a férj korbáccsal kezdte feleségét bántalmazni, mire az elkeseredet atya arcul ütötte vejét. Francziskovics most már az öreg embernek esett és ütlegelni kezdte, de ezzel nem elégedett meg, hanem feleségét is mintegy suggerálta, hogy segítsen neki embertelen munkájában. A szerencsétlen asszonyt annyira hatalmába kerítette a félelmetes élettársa, hogy saját édes apját kezdte verni és több sérülést ejtett rajta. A kir. törvényszék ma tárgyalta a házastársak bűnügyét és mindkettőjüket súlyos testi sértés vétsége miatt három havi fogházra és 20—20 kor. pénzbüntetésre ítélte. Mindkét elítélt felebbezést jelentett be.

A váltóhamisító szabó. Bacsics Gergely szabólegényt a szabadkai törvényszék többrendbeli váltóhamisítás miatt nyolc havi börtönbüntetésre ítélte. Felebbezés folytán a bűnügy a szegedi tábla elé került, ahol vádlott büntetését másfélévi börtönre emelték. Ma hirdették ki Bacsics előtt a táblai ítéletet, a melybe vádlott most megnyugodott.

Egy pusztai affér következményei. Ez év február havában egy tompa-pusztai bál alkalmával Molnár Mihály bognármester a tajték-pipáját kereste, amelyet a bál helyiségében felejtett. Többek közt az otlólvó Jurics Pál és társaihoz is fordult azzal a kérdéssel, hogy melyikük vitte el a pipáját. Jurics a kérdés miatt sértve érezte magát és botjával ütlegelni kezdte Molnárt, aztán pedig az egész társaság szétrebbent. Molnár nem hagyta annyiban a dolgot, elégtételvévés végett keresésükre indult, miközben egy ártatlan embert, a kit Juricscsal tévesztett össze, megtámadott és a fülét levágta. E miatt a törvényszék hat havi börtönre ítélte, de a tárgyalás folyamán felismerte Juricsot,

aki akkor tanuként szerepelt. A törvény útján kért tehát elégtételt a bántalmazásért, ami végzetes tévedésének is okozója volt. A mai tárgyaláson Jurics Pált a törvényszék súlyos testi sértés vétségében találta bűnösnek és ezért egy havi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

REGÉNY CSARNOK.

A LEÁNY-VOJVODA.

Írta: Dugovich Imre. 19.

Egy órával később Cáribród gyümölcsös kertjei alatt volt. A gyors menéstől kipirult arccal állt meg az első kertnél. Körültékkintett, mintha tájékozni akarta volna magát, s aztán határozott lépésekkel indult meg a kiszemelt irány felé. Az egyik szilvánál a szilvás elején fehérlő, piros cseréppel fedett háznak fordult. Néhány perc alatt el is érte a házat. A ház környékén senkit sem látott. Habozás nélkül nyitotta ki az ajtót. Az ajtóval szemközt levő kis ablakon át nehezen szűrődött a fény a szobába, melynek egész butorzata egy asztal, a falak közé állított padok, s a földre terített berkoveci tarka, szövött szőnyeg volt. A szőnyegen agg ember hevert.

Jó egészséget, sztaresina, köszöntötte a belépő nő az öreget.

Az öreg meg sem mozdult fektéből. Szenvtelen, szintelen hangon fogadta a köszöntést.

— A leánnyal jöttem egy uton, de azután felkerültem az erdőbe, hogy előbb ideérjek.

— El is maradhattál volna, vagy ha dolgod van, hát együtt jöhettél volna Paunával. Velem úgy sem végezhetsz semmit. Elég nagy teher nekem a vénségem, még más gondal is terhelve magamat.

— Sztaresina, sietnem kell, nem akarom, hogy a leányod is meghallja a beszélgetésünket. Volt idő, mikor másképen beszéltél, pedig már akkor is nagyszámú évek neheztek a vállaidra.

— A multat elvesztettük örökre. Esztelen, aki keresi. A jelent meg nem változtathatod. Hát minek történelem magamat.

— Sztaresina, szólt emelt, csengő hangon a nő. Emlékszel-e, mikor két évvel ezelőtt Cáribród és a környék ifjai köréd gyűltek, hogy szavaidat hallgassák, hogy a te szavaidból, vén ember, merítsenek életet, erőt, bátorságot, lelkesedést. Te voltál az egész vidéken a lelkek életének forrása. Te vén ember, két évvel ezelőtt a te lépteidet követte a bolgár ifjak csapata a lokorszkói erdőbe. Meg nem engedted volna, hogy megelőzzék lépteidet s csapatod minden tagja vad versengéssel akart volna megelőzni, hogy így bizonyítsa be, mennyire ragaszkodik hozzád, mennyire bizik benned.

A nő szabályos arcát elfutotta a vér, ajkai remegtek, s a remegés minden hangnak, melyet kiejtett csodás rezgést adott. Szemeiből vonzó fény áradt, mely a sötét szempillákon és merészen ivelt, vastag szemöldökön meglörve árnyalta a tiszt, magas homlokot. Az erdő galyait kerülve, ében fekete haja meglazult, s néhány fürt csuszott le a fehér fejkendő alól a homlokra. A szemek fénye s a haj feketesége a homlok barnaságát fehérré varázsolta, s e fehérség igézőleg ütött el a vértől átfutott barna arc színétől. Mint valami fényes jelenség állt a szegényes piszkos szobában.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:
DUGOVICH IMRE.
Laptulajdonosok: **AZ ALAPÍTÓK**
Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

Cimbalom iskola

öntanulásra.

Minden cimbalom kedvelő megtanulhat magányosan tanító nélkül cimbalmozni a KOVÁCS-féle legújabb cimbalom iskolából. Az iskola tartalma: 10 lecke, 10 rajzzal, 50 legújabb magyar nótával. Az iskola ára 10 kor. Kapható KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál, — Budapest, Erzsébet-körút 5. szám.

Vendéglő megnyitás!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy helyben a Nemzeti Casino épületben levő

nyilvános vendéglőt

átvettem és azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg díszesen berendezve és átalakítva

megnyitottam.

A midőn ezt a n. é. közönségnek tisztelettel tudomására adom nem mulasztatom el, hogy b. figyelmét fel ne hívjam elsőrendű erdélyi magyar és francia konyhámra, kiváló jó és tiszta ételeimre, naponta friss esapolásu magyar részvénysörre.

E téren szerzett sok évi tapasztalataim biztosítani fogják a n. é. közönséget, hogy mindenki a legjobb és legpontosabb kiszolgálásban fog részesülni.

Nagyközönség b. pártfogását kérve, maradok hazafias tisztelettel

Ürmösy Boldizsár,
a Nemzeti Casino vendéglőse.
Havi előfizetések ebéd, vacsora 20 frt.

Gazdák figyelmébe!

Manhattan nélkül. Manhattan porral. tápport. Használatának költsége igen csekély és dusan megterül. 100 kg. 50 kor., 50 kg. 26 kor. Egy 5 kilós próbaküldeményt 5 koronáért küldünk postán és bérmentve utánvétellel, hogy a legkisebb gazda is meggyőződhessen a Manhattan por bámulatos hatásáról.

Központi foraktár: Manhattan Electrophor Vállalat Bpest, VIII., Aggteleki-u. 15.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betűkből 6 fillér. Legkisebb hirdetés 30 fillér. Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Batthyány-utca 3 sz. — Apró hirdetések előre fizetendők.

A ki eladni kíván:

Butort, Zongorát, Bort, Gyümölcsöt,	Gabonát, Üzletet, Műhelyt, Lakást,	Üzleti helyiséget Nyaralót, Birtokot, Házat,
--	---	---

vagy a ki

valamely betölteni kíván, legbiztosabban ér célt, ha igénybe veszi „Bácsme gyei Napló” kis hirdetési rovatát.

Bácsme gyei Napló
ára 2 fillér kapható:
Vlg Zsigm. Sándor
könyv és papír kereskedésében főté.
Heumann Mór
könyv és papír kereskedésében főté.
Meznerics József
fűszer és csemege üzletében honvéd laktanya mellett
Tenner B.
dohány-tőzsde és játékaru üzletében Kossuth-u.

Erdélyi D. és Társa
dohány nagyfőzsde Kossuth utca.
Beck Sándor
fűszer és liszt üzlete a törvényszékkal szemben.
Herezl József
fűszer- és liszt üzlete Petőfi-utca sarkán.
Krécsi A. Nándor
könyv és papír kereskedésében Deák-u.
Gerber Jakab
dohánytőzsde és esztergályos üzletében Kossuth-u.

Nojesek Géza
fűszer és csemege üzletében Damjanich és Veresényi utca sarkán.
Spitzer és Klein
fűszer és csemege üzletében Rudics-u.
PALICSON
Henezel Mihály
fűszer és csemege üzletében
Kiadóhivatalunkhoz intézett levelek csakis bérlyeggel továbbíthatnak.

Vasárnapi szórakozás céljából szeretnék szép hölgygyel megismerkedni. Leveleket „Benő” j. a. kérem a kiadóba. 512

Tuba rózsá. Elkésett babám. Gézsa. 513

Gabi jelige alatt legközelebb levél meg. 514

Lap árusításhoz és kihordáshoz felvétetek asszonyok és leányok havi fizetés mellett. 515

Okleveles ovonó aki magyarul, németül, szerbül beszél és tanít, kitűnően érti a kézimunkákat, gyermekek mellé állást keres. Cim a kiadóban. 516

Jó házból való fiu tanoncul felvétetik Deutsch Izidor, norinbergi diszmű és játékaru üzletében, Szabadkán, Kossuth-utca. 517

Egy jó menetelő 10 év óta fenálló fűszerkereskedés házzal együtt más válat miatt azonnal eladó. Cim a kiadóban. 498.

Fiatal fűszeres segéd keresetkik Meze-ric József fűszerkedőnél, honvéd-laktanya mellett. 488

Pallas Lexikon jutányos áron eladó Fibik Imre ker-tyűsnél, Kossuth-utca. 474.

Több butorozott szoba azonnal, esetleg elsejétől kezdve kiadó. Címek a kiadóba megtudhatók. 479

Ellátást nyerhet 2-3 ur egy jobb családnál. Cim a kiadóban. 446.

Koresmát keresek átvételre esetleg megvételre. Cim a kiadóhivatalban. 492.

Uri lakás fürdő szobával, vízvezetékkel, nagy istállóval azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 484

Makulatura papir, 1 mm. 12 korona. Megrendelhető a kiadóhivatalban. 511.

Szólót 100-1000 mm-ászat akarok venni Budapest, Gyepes, Váci-körút 39 szám. 508.

CSAK AZ

Antikvárium az, hol könyveket, zeneműveket régi készpénzért vesznek, s rendkívül olcsón adnak el. Az Antikvárium Szabadkán, szemben a gimnáziummal van, papir, írószer nagy raktárral.

Kölesönkönyvtára

havi 30 kr. A modern irodalom remekei nagy raktáron. Képes levelező-lapok óriási választékban csak 1 kr. darabja. Szivarka papir dobozonként 9, 10 és 13 krajcár.

Bámulatos olcsó az Antikváriumban

Hol?

készülnek a legszebb

Hölgy

közönség

szíves figyelmébe

Bécsi és pesti bevásárlásunkból visszaérkezve, a hol a legújabb modellokat szerez- tük be, melynek megtekintésére a n. é. hölgyközönséget tisztelettel meghívjuk.

Pontos és gyors kiszolgálás!

Méltányos árak!
Nagybecsű pártfogásukat kérve, maradtunk tisztelettel

Pudler és Czirok

divatárusnők, Rudics utca Kunetz-ház

Kladek és Hamburger könyvnyomdájában nyomtatványok.